

Ställningstagandet mot införandet av juridisk magisterutbildning vid Åbo Akademi

Juristklubben Codex rf, Justus ry/r.f. och Pykälä ry stöder inte Åbo Akademis ansökan om rätt att utbilda juris magistrar. Undertecknade vill inte att den svenskspråkiga juridiska utbildningen i Finland går i en riktning där de begränsade personalresurser som existerar idag sprids över fler utbildningsenheter. Enligt Åbo Akademis ansökan om utbildningsrätt till juris magistrar skulle Åbo Akademi behöva ytterligare tre professurer och tre akademilektorat eller universitetslärare för att klara av att förverkliga den planerade juris magisterutbildningen. Denna ökning är så markant att risken för tävlan om behörig svenskspråkig undervisningspersonal med aktiv forskarbakgrund blir stor Åbo Akademi och Helsingfors universitet emellan. Om existerande personalresurser sprids på fler enheter och fler undervisningstimmar blir resultatet att forskarnas redan begränsade forskningstid förkortas. Då de svenskspråkiga personalresurserna redan i dagens läge är väldigt begränsade, vore en ökad konkurrens ett allvarligt hot mot den existerande svenskspråkiga juristutbildningen. Alternativt leder konkurrensen till att kompetenskraven som ställs på sökande till svenskspråkiga lärartjänster måste sänkas för att fylla anställningsbehovet. I publikationen "Utvärdering av högre utbildningen inom det juridiska utbildningsområdet" som det Nationella centret för utbildningsutvärdering (NCU/KARVI) publicerat i november i år framgår det att Undervisnings- och kulturministeriet anser det vara mer ändamålsenligt att centralisera än sprida ut de existerande svenskspråkiga undervisningsresurserna.¹ Att sprida ut de existerande resurserna skulle försvaga den svenskspråkiga undervisningens och forskningens kvalitet i landet, samt försämra den svenskspråkiga utbildningens konkurrensförmåga i förhållande till den finskspråkiga.

Helsingfors universitet har hittills haft ensamrätt och ansvar för utbildningen av juris magistrar på svenska i enlighet med statsrådets förordning om universitetsexamina (794/2004) jämte bilagor. Universitetslagen som stiftades år 2010 har inte ändrat på detta faktum. Suomen Lakimiesliitto – Finlands Juristförbund ry (Juristförbundet) anser att Helsingfors universitet fortsättningsvis har ett riksansvar och därigenom ensamrätt att utbilda svenskkunniga juris magistrar, vilket framgår av dess ställningstagande som publicerades 9.11.2021. Helsingfors universitet har därför beviljats en kvot för antalet antagna till utbildningen av svenskspråkiga juris magistrar. Ett beviljande av Åbo Akademis ansökan om införande av juridisk magisterutbildning skulle leda till att Helsingfors universitet mister sitt riksansvar och därigenom även sin kvot för svenskspråkiga studerande. Svenskspråkiga studerande skulle därav tas in via den nationella gemensamma antagningen, vilket i praktiken skulle innebära att antalet svenskspråkiga juris studerande vid Helsingfors universitet minskade drastiskt. Situationen skulle därmed sannolikt börja likna den i början av 1970-talet, då antalet svenskspråkiga juris studerande var oroväckande lågt. Undertecknade ämnesföreningar anser således att en minskning av antalet svenskspråkiga juris studerande vid Finlands internationellt högst rankade universitet skulle drabba den svenskspråkiga juristkåren i allmänhet och Helsingfors universitets svenskspråkiga utbildning, och därigenom Juristklubben Codex rf och

¹ NCU publikation 22:2021, s. 95.

Justus ry/r.f., i synnerhet. Helsingfors universitets ensamrätt att utbilda svenskspråkiga jurister tryggar effektivt den framtida svenskspråkiga juristkårens intressen.

Under 2000-talet har den juridiska fakulteten vid Helsingfors universitet målmedvetet utvecklat den svenskspråkiga juristutbildningen. Svenskspråkig undervisning ges på rättsnotariennivå och juris magisternivå, och att doktorera på svenska är möjligt. Den juridiska fakulteten har även en anställd översättare som innehar en juris magisterexamen för att säkerställa de juridiska översättningarnas kvalitet och tillgänglighet. I linje med intagningsplatsernas ökning har även den svenskspråkiga kvoten ökat från mellan 15 och 18 intagningsplatser år 2002, till 22 platser sedan några år tillbaka i Helsingfors. Motsvarande siffror för enheten i Vasa är en ökning från mellan 5 och 8 platser till 12 platser. Antalet examina ligger på en god nivå; sedan år 2020 har det utexaminerats 80 juris magistrar på svenska från Helsingfors universitet. Detta motsvarar ca 12 % av alla juris magisteramina från Helsingfors universitet sedan år 2020 och är i linje med andelen svenskspråkiga som blir antagna till rättsnotarieutbildningen via den svenskspråkiga kvoten i Helsingfors och Vasa. En fullständig juristutbildning har varit en realitet i Vasa sedan 2010, vilket är ett exempel på hur Helsingfors universitet förverkligar sin uppgift som ansvarig för utbildandet av svenskspråkiga juris magistrar. Den planerade juris magisterutbildningen vid Åbo Akademi är ett allvarligt hot mot den etablerade svenskspråkiga juristutbildningen i Vasa, vars betydelse för tryggheten av tillgången till svenskspråkiga jurister i hela Svenskfinland är enorm.

De svenskspråkiga personalresurserna vid juridiska fakulteten vid Helsingfors universitet består av tre lagstadgade professorer, en biträdande professor och tre lektorer. Därutöver är sex av fakultetens övriga professorer tvåspråkiga och erbjuder undervisning på svenska. Vid Helsingfors universitets enhet i Vasa finns det, efter att den juridiska fakulteten i år antog en ny professor, två svenskspråkiga professurer. Båda av dessa undervisar vid både Vasas enhet och Helsingfors enhet. Helsingfors universitets svenskspråkiga personal är förutom goda lärare även aktiva forskare som bedriver högklassig juridisk forskning på svenska. Kvaliteten på undervisningen vid universitet hänger starkt ihop med hur forskningsbaserad undervisningen är. NCU har i sin rapport konstaterat att den forskningsbaserade undervisningen är en av Helsingfors universitets styrkor.² NCU konstaterar även att Åbo Akademis rättsnotarie kandidatprogram bör göras mer forskningsbaserat.³ Upprätthållandet av en engagerad och kompetent lärarkår är grunden för lyckad svenskspråkig undervisning och en förutsättning för upprätthållandet av en levande tvåspråkighet bland juris studerande. Helsingfors universitets forskningsbaserade undervisning är det bästa sättet att trygga framtida svenskspråkiga undervisningsresurser och den svenskspråkiga juridiska forskningen i Finland.

NCU anser även att en av Helsingfors universitets styrkor är att undervisningens mångsidighet och bredd betonas. Utbildningens mångsidighet ger studerande de medel som behövs för att vara verksamma inom alla delområden i den juridiska branschen. Juristförbundet lyfter i sitt ställningstagande fram att juris magisterutbildningen är en allmän examen och att det inte är

² NCU publikation 22:2021, s. 122–124.

³ NCU publikation 22:2021, s. 144.

ändamålsenligt att utbilda jurister inom avgränsade nischer. Detta eftersom en juris magisterexamen bör uppfylla behörighetskrav för till exempel domare enligt domstolslagen 10:1.1. Utbildningsenheterna ska inte koncentrera sig på de delområden inom juridiken som stöder universitetets strategiska profil. En allmän juris magisterexamen förutsätter en lärar- och forskarkår som mångsidigt och heltäckande behärskar juridikens rättsområden. Helsingfors universitet, med sin heltäckande och allmänna juristutbildning, har de bästa förutsättningarna att fylla det regionala och nationella behovet av tvåspråkiga jurister.

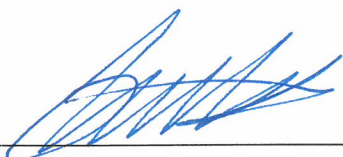
Det tvåspråkiga TvEx-programmet är ett konkret exempel på Helsingfors universitets tvåspråkighetsarbete. Denna bland juridiska fakulteter och enheter unika rättsnotarieexamen har Helsingfors universitet möjliggjort sedan år 2013. TvEx-studierna lockar även finskspråkiga studerande, som utan universitetets tvåspråkighetsarbete inte skulle komma i kontakt med det svenska språket. Fakultetens levande tvåspråkighet syns bland annat i att undervisningen i kurser som till exempel den i straffrätt förverkligas fullständigt tvåspråkigt. Att studerande alltid har rätt att avlägga prestationer på det språk som hen föredrar och att rättsnotarieutbildningsprogrammets smågruppsundervisning förverkligas både på svenska och finska är avspeglningar av fakultetens tvåspråkighet. Helsingfors universitet ämnar dessutom utveckla en fullständigt tvåspråkig juris magisterexamen, som till en början skulle erbjudas vid enheten i Vasa. De existerande tvåspråkiga resurserna som utvecklats vid den juridiska fakulteten i samband med TvEx-rättsnotarieexamen gynnar även tvåspråkigheten i magisterprogrammet för rättsvetenskap.

Den juridiska fakulteten vid Helsingfors universitet har i kvoteringen av studierätter för avläggande av juris magisterexamen beaktat sökande från Åbo Akademi. Kvoten för dessa är tio studierätter med möjligheten att utöka denna med ytterligare fem platser, medan rättsnotarier från Lapplands universitet, Åbo universitet och Östra Finlands universitet delar på en gemensam kvot på åtta studierätter. Intresset att ansöka om en studierätt vid juris magisterutbildning i Helsingfors är proportionellt sett störst bland rättsnotarier från Åbo Akademi. I årets antagning tog dock endast tre av tio beviljade studerande emot en studierätt, varefter två studerande antogs från reservplats. Helsingfors universitet är dessutom redo att utöka kvoten som är ämnad för rättsnotarier utexaminerade från Åbo Akademi så att över hälften av antalet utexaminerade rättsnotarier från Åbo Akademi årligen skulle erbjudas rätt att studera vidare till juris magister på svenska vid Helsingfors universitet.

Det arbete som planerats och redan har genomförts i Helsingfors, kombinerat med de satsningar Helsingfors universitet gjort på utbildningsenheten i Vasa, tryggar tillgången till svenskspråkiga jurister i hela Svenskfinland. Undertecknade vill se denna utveckling fortsätta och garantera att svenskspråkigt juridiskt kunnande är tillgängligt för alla som är i behov av det. Utvecklingen sker mest effektivt då tilläggsresurser allokeras till de redan existerande svenskspråkiga utbildningsprogrammen i Helsingfors och Vasa. Helsingfors universitets etablerade system och strukturer för svenska ärenden, samt den språkgruppsöverskridande konsensus om tvåspråkighetens roll som en kännetecknande del av juridiska fakulteten ger goda förutsättningar till detta.

Därmed är vår motiverade åsikt att satsningar på vidareutvecklingen av den existerande juris magisterutbildningen vid Helsingfors universitet bäst tryggar den svenskspråkiga juristkårens framtid i Finland.

Helsingfors 18.11.2021

Ville Wallgren, Styrelseordförande
Juristklubben Codex rf

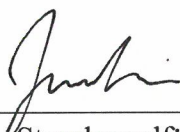

Anna-Lotta Castrén, Styrelseordförande
Justus ry/r.f.

Teemu Lehti, Styrelseordförande
Pykälä ry

Vi instämmer:

Jessika Isomeri, Styrelseordförande
Studentkåren vid Helsingfors universitet